

sporazumejo.« Ta odstavek razlaga avtor tako: »Ako je pak saglasna (namreč nasprotna občina) opštine bi same mogle ispraviti granične znake tako da intervencija bana nije potrebna (u tom smislu treba razumeti drugi stav § 5. Z. O.).«

Tej razlagi se ni moči pridružiti. S popravo meje med občinami več srezov se namreč popravlja meja srezov, s popravo meje med občinami več banovin se popravlja meja med banovinami. Po zakonu o notranji upravi pa je potreben za vsako popravo sreske meje zakon in samo za prehodno dobo zadostuje uredba ministra notranjih poslov. Banovinske meje pa se lahko spremene samo z izpremembo ustave. Kar se tiče mej med srezii, je § 5. občinskega zakona derogiral določbo zakona o notranji upravi, glede na spremembe banovinskih mej pa je § 5. protiustaven.

Iz tega se vidi, da občine same ne morejo sporazumno popravljati mej, kajti s tem bi se prenesla na občine zakonodajna in ustavotvorna pristojnost. Drugi odstavek § 5. je razumeti tako, da naj se občine pozovejo na sporazum ali in kako naj se popravi meja. Na podlagi tega sporazuma bo izdan upravni akt o popravi občinske meje. Če ni sporazuma niti o tem, ali naj se meja popravi, niti kako. bo moči akt seveda vseeno izdati. V tem odstavku je povzeta približno določba § 78. Z. U. P., da mora skušati oblastvo, kjer nastopata v kaki stvari dve ali več strank z nasprotnimi zahtevki, v vsakem štadiju postopanja, da se stranke popolnoma ali vsaj delno poravnajo.

S temi par opombami pa nikakor ne nameravam kratiti, kar sem že poudaril, vrednosti Kostićeve knjige, ki bo jako dobrodošla vsem, ki se bavijo z upravnim pravom.

Književna poročila.

Dr. Čubinski P. Mih.: Naučni i praktički komentar zakonika o sudskom krivičnom postupku Kraljevine Jugoslavije. Beograd. Geca Kon., 1933. St. 831.

Ta knjiga je najobširnejše delo o jugoslovanskem enotnem kazenskem postopku. Čubinski je pritegnil, da obdela vso snov, za sodelavca dr. Leonida Tauberja, bivšega univ. profesorja in odvetnika v Rusiji, sedaj profesorja trgovske akademije v Beogradu, in pa svojega sina dr. Arzena M. Čubinskega, bivšega profesorskega stipendista v Rusiji in sedaj advokata v Beogradu. Prvi je napisal komentar za §§ 51.—57. in 268.—411., drugi za §§ 70.—267. s. k. p.

Torej je Mihajlo Čubinski komentiral nekoliko manj ko tretjino paragrafov postopnika, a ker je — po besedah v predgovoru, posredoval v pogledu enakoličnosti in definitivne obdelave snovi, kakor tudi izdelal splošni načrt, uvod, register in razlago uvodnega zakona, slednjič napisal tudi najvažnejše poglavje o glavnih načelih postopnika, — se mu mora pač priznati, da je bil upravičen proglasiti se be za odgovornega pisca glede celokupne vsebine. Mi bi temu še dostavili, da nosi vsa zasnova, razporedba in dikcija komentarja pečat znanstvene temeljitosti in hkratu praktične uporabnosti, ki smo jo vajeni baš pri Mihajlu Čubinskem. Za slovenske pravnike iz prakse pa se lahko reče, da uporabljajo od vseh neslovenskih komentarjev za kazensko pravo izključno le Čubinskega komentar. Eno pa je značilno za Čubinskega komentarje: On razširja svoje kritične opazke tudi na lex ferenda, a podkrepljuje jih z dokazi iz tujega prava. To je pač opravičba za naslov »znanstvenega (naučnog) komentarja«, ima pa včasih v praksi zavajalno moč, da spravi tistega, ki se hoče informirati o nekem spornem vprašanju, na to, da gleda na problem z očali, ki se ne bi smela nataktni za lex lata. Mi se pri tolikem številu zanimivih vprašanj, pri katerih se razhajata Čubinskega komentar in naš sistem s. k. p., oba pa od odličnega sistematičnega dela Bože Markovića, nikakor ne moremo spuščati v podrobnosti. Ipak bi pa pokazali na neke točke, kjer gre Čubinskega komentarju omenjena zavajalna moč. Ko piše n. pr. o obveznosti sodnih odločb iudexa ad quem za iudexa a quo, pravi, da je »tu van spora, da rešenje višeg suda, dakle i ono tumačenje zakona, koje je on usvojio kod rešavanja konkretnog krivičnog dela, veže niži sud kod ponovnog pretresa tog dela«, da pa je »sporno, da li tumačenje zakona od strane višeg suda veže niži sud u buduće, kod rešavanja drugih sličnih dela, a to naročito ako taj viši sud je kasacioni sud, koji po zakonu mora paziti na jednoobrazno shvatanje zakona u sudskoj praksi.« Če se nato sklicuje komentar na francosko in rusko prakso, ki se nagiblje na širokogrudno tolmačenje, smo nazora, da bi bilo umestneje reči, ne da je »van spora«, ampak da je »zakonito zaukazano« (§ 358. nov. s. k. p.), da višjesodne odločbe vežejo v konkretnem primeru glede tolmačenja zakonskega besedila nižje sodišče, ki je izdalo prvo sodbo. Tako dobi stvar pač čisto drugo lice. Exceptio firmat regulam in casibus non exceptis; torej je regula neobveznost sodnega tolmačenja iudexa ad quem — razen v primeru § 358. nov. s. k. p. To je jasno kot beli dan, a vse drugo utegne le zavajati k napačnim sklepom. Morda je bil sestavek o tem vprašanju napisan še pred novelizacijo z dne 9. okt. 1933, pa so bile besede »van spora« spregledane. Ni pa bilo n. pr. spregledano besedilo § 384 nov. s. k. p., vendar je dal komentar po našem mišljenju tu preozko tolmačenje. Če zastopa advokatski pripravnik pri sreskem sodišču advokata-šefa na legalen način, velja njegova pravica, zastopati ga, tudi pri pravnih sredstvih in pri razpravi okrožnega sodišča, ki ga pravno sredstvo povzroči. To je bilo tako tudi po avstrijski praksi, katero je kopirala novela. Lahko bi še nekoliko enakih primerov navedli, kjer smo zasledili preohlapno izražanje, ki se poraja, čim se razlaga preveč razblinja. Toda tega nečemo storiti, ker bi z našimi opombami v nobenem oziru ne hoteli utesniti naše občne sodbe o odlični kakovosti tega komentarja. Dokler ne bodo zakoni pisani jasneje in določneje, bodo kontroverze vedno na

dnevnem redu. Rešuje jih praksa, a pravec za rešitev so temeljita znanstvena dela. Čubinskega komentar stoji v tem pogledu v najsprednji vrsti.

Dr. Metod Dolenc.

Dąbkowski Przemysław: Księga alfabetyczna dawnego prawa prywatnego polskiego. Nakładem redakcji Pamiętnika historyczno-prawnego. Lwów, 1932. Str. 233. Cena 15 zł.

V predgovoru pravi znani, čislani pravni zgodovinar poljski, univ. prof. Dąbkowski (Lwów), da se obrača na najširše sloje poljskega društva v svrhu, da bi obudil večje zanimanje in večjo ljubezen do domače pravne zgodovine: »So takšne osebe«, nadaljuje, »kot n. pr. novinarji, publicisti, poslanci, senatorji, višji uradniki, katerim bi moglo biti to poznavanje celo od koristi v njihovih poslih.« Da pa se dajo informacije hitro dobiti, je knjiga spisana v skoraj tristo alfabetično urejenih manjših člankih. Književnost je le redko navedena. Pač pa se poslužuje avtor v obili meri latinskih terminov in rečenic, kar smatramo za zelo smotreno; prvič se s tem najbolj varujejo poljske tradicije, drugič pa je na ta način ponazorjen stik s pravno zgodovino drugih narodov. V tej drugi točki zazremo najmikavnejšo stran te knjige: Neverjetno mnogo skupnih potez zapazimo celo za slovensko pravno zgodovino. Ne mislimo samo na tiste institute, ki smo jih, prav kakor Poljaki, tudi Slovenci dobili iz germanskega prava. So še druge določbe, tuptatam skoraj cele grane prava, ki jih spoznamo kot take, da jim moramo priznati sorodnost po neki davni slovanski pravni miselnosti. Vobče so zbrani v tej knjigi članki samo iz zasebnega prava. Vendar je sprejel avtor v njen obseg tudi nekatere institute javnega prava, pa tudi iz teorije prava (n. pr. metoda, literatura). Zajemljivo je zasledovati posebno pravo medičarjev, mlinarjev, ovčarjev, pastirjev, vinogradnikov. Ko smo imeli Slovenci svoje posebno pravo za vinogradnike in za polharje, ali ne smemo slutiti, da so imeli tudi še drugi stanovi svoje pravo, prav kakor Poljaki, le, da ga, žal, še ne poznamo. Dą b k o w s k i posveča poseben članek institutu izprostitve na smrt obsojenega zločinca po ženski, ki ga hoče omožiti, kar je bilo na Poljskem do 17. stoletja pravno dopustno; ali niso te konstatacije važne tudi za nas, da spoznamo starost naših narodnih pesmi, ki obravnavajo vprav isti način oprostitve na smrt obsojenega? — Ne bomo navajali še drugih podrobnosti; samo to naj še povemo, da so poedini članki pisani tako jasno in temeljito, da se vsakdo, ki je količkaj orientiran v pravni zgodovini, z lahkoto spozna v poljski pravni snovi in jo primerja z našo. K stroškom za izdajo oznanjene knjige so prispevali med drugim ministrstvo za vero in javno prosveto, kakor tudi predstavništvo kralj. stol. mesta Lwów. To je natisnjeno na platnicah knjige. Dokaz, kako se cenijo knjige pravnozgodovinskega značaja — drugod.

Dr. Metod Dolenc.

Dr. Peić Dušan: Praktična primena novog krivičnog zakonika i zakonika o sudskom krivičnom postupku u sudovima na području beogradske kasacije. Štamparija ž. Madžarević, Beograd 1933. Str. 40. Cena 10 Din.

Avtor je namestnik vrhovnega državnega tožitelja v Beogradu. Dne 3. marca 1933. je imel v društvu sodnikov predavanje, ki je sedaj tiskano v naznanjeni knjižici. Do dne predavanja je imelo beograjsko kasacijsko sodišče 1086 revizij, 24 pritožb in 30 zahtev za zaščito zakona. Iz tega

gradiva je izbral Pei ć precej številne primere iz občnega dela Kz. in pa nekoliko primerov iz poglavja o pravnih sredstvih Kp. ter na njih pokazal, kje tiče napake, kako jih treba rešiti pravilno. Errando discimus, to drži in zato je natis predavanja brez dvoma zelo razveseljiv pojav. Občna opazba pri prečitaju brošurice, ki je pisana brez teoretičnih pretenzij, ali zelo jasno in pregledno, je ta, da se greši v judikaturi, predvsem tam, kjer je zakon premalo jasen. Tu so pripombe Pei ćeve zelo umestne in koristne. Ponekod bi ne škodilo, ako bi šel še globlje; n. pr. pri tolmačenju § 17. Kz. Isto velja tudi za razlago o nadaljevalnem zločinu (delictum continuatum). Tu bi predvsem opozorili, da ima Kz. naravnost predpise za kaznovanje te vrste zločinov, verbis expressis v § 332., kata synesin pa v § 301., odst. 4. Odklonitev oznake zločina kot nadaljevalnega po vidiku enotnosti žrtve je pravilna, karakteristikon pa tiči v tem, da zasnuje storilec en sam in enoten naklep, iz katerega izvirajo potem večkratni nadaljnji izvršitveni čini. To bi bilo treba navesti. Te male in še druge manjše netočnosti pa nikakor ne kvarijo sodbe o celoti, da je prav dobra. Ali imamo še nekaj drugega, načelno važnega pripomniti. Res da je obdelal Pei ć samo prakso beograjskega kasacijskega sodišča. Brez dvoma pa je, da pozna tudi prakso drugih kasacijskih sodišč. Če pa ve, da praksa drugod — in to v skladu z nekaterimi teoretičnimi knjigami — sodi drugače, ni baš umestno, z apodiktično gotovostjo trditi, da je praksa beograjskega kasacijskega sodišča pravilna, vse drugo pa pogrešno. Tu bi bilo pač na mestu, da bi se razlogi pro in contra kritično prereševali in da bi se izrekla malo previdnejša sodba. To velja n. pr. za vprašanje, ali se sme po § 72. Kz. iti izpod najmanjšine, ali se sme po § 281. Kp. v posebno lahkih primerih (§ 73. Kz.) oprostiti od obtožbe in pod. Sodimo, da bi morala biti dotlej, da pride edino in enotno kasacijsko sodišče za vso državo, najzvišenejša naloga zlasti najvišjih činiteljev v pravosodstvu kakor tudi teoretikov ta, da se skuša priti s sporazumom do enobraznosti tolmačenja zakonitih predpisov. Do tega pa ne pridemo, če se mnenja drugih enako visokih sodišč kratkomalo pustijo na strani, kakor da ne bi eksistirala. Razumemo in upoštevamo, da je Pei ć v beograjskem društvu sodnikov podpiral mnenje beograjskega kasacijskega sodišča. Ali publikaciji, ki se obrača tudi na pravnike-prečane, bi se pač podalo, ako bi dobili v njej v prid edinstvenosti prava pravne države vsaj nekoliko pripomb, ki se bavijo tudi s prakso drugih kasacij. Vsekakor pričakujemo z velikim interesom nadaljevanja Pei ćevih kritičnih pripomb glede posebnega dela kazenskega zakonika, ki je že v tej brošurici napovedano.

Dr. Metod Dolenc.

Dr. Maurach Reinhart: Grundlagen des räterussischen Strafrechts. Verlag von Franz Vahlen. Berlin. 1933. Str. 5+205.

Pričujoča knjiga je izšla v znani seriji: Quellen und Studien, ki jo izdaja Institut za Vzhodno Evropo. Avtor, stalni referent tega Instituta, je v isti seriji objavil že l. 1928 obširno študijo o sovjetskem kazenskem pravu (System des russischen Strafrechts). Ozki stiki, ki so obstojali med Nemčijo in Sovjetsko Zvezo do zadnjega časa, so bili menda glavni vzrok nenavadno intenzivnega zanimanja, ki so ga kazali nemški pravniké med drugim tudi napram sovjetskemu kazenskemu pravu. Že l. 1925 je Freund prevedel v nemščino glavne vire takratnega sovjetskega kazenskega prava in procesa. L. 1931 je drugi nemški raziskovalec

sovjetskega prava Gallas objavil prevod sovj. kz. iz l. 1926 s poznejšimi novelami do 1. avgusta 1930. V nemškem jeziku so izšli tudi propagandistični spisi sovjetskih kriminalistov (Krylenko, Schirwindt, Pasche-Ozerski in dr.) in številne razprave o sovjetskem kazenskem pravu v pravnih časopisih.

Maurach je med onimi nemškimi kriminalisti, ki niso že a priori navdušeni za sovjetski sistem in ki hočejo podati objektivno sliko sovjetskega kazenskega prava. To svoje novo delo je Maurach zasnoval zelo široko. Sovjetsko kazensko pravo je zanj predvsem tertium comparationis pri proučevanju liberalističnega in konservativnega (absolutističnega) pojmovanja prava in države. Zanima ga v zvezi s tem tudi vprašanje, ali in koliko sme država žrtvovati garancije državljsanske svobode, kot važne pridobitve pravne države, zgolj utilitarističnim smotrom specialne prevencije.

Maurach podrobno razlaga Marxov in Leninov nauk o državi in o pravu ter citira znano Leninovo formulo o smislu proletarske diktature. (Str. 12.) Proletarska država je Leninu le orodje za definitivno potlačenje buržuazije. Ko bo ta smoter dosežen, mora država izginiti. Kakor duhovito pravi Maurach, država je po tem nazoru »nichts als Zweckinstitution zu seiner eigener Vernichtung«. (Str. 27.)

Boljševiška pravna filozofija se skoro suženjsko oklepa bolj ali manj slučajnih Marxovih in Leninovih izrekov o pravu in državi. Marksizem v Leninovi interpretaciji je postal za sovjetske pravnike neke vrste uradna in obvezna teorija (»regierungsprogrammatisch vorgeschriebene Theorie« (Str. 156). Zanikanje načela: nullum crimen sine lege v sovj. kazenskem pravu in bistvu ni originalno. Saj je že jakobinska vlada prve francoske revolucije prepuščala izrednim sodiščem pravico »de prononcer la peine... contre les auteurs de crimes et délits contre la sûreté de l'état... qui ne sont pas prévus par le Code pénal«. (Str. 160.) Novejši sovjetski načrti kz. iz l. 1930 (obstoji več varjant teh načrtov) se označujejo kot poskusi še v večji meri kakor prej prilagoditi kazensko pravo Marxovi ideologiji (»die Marxisierung des Strafrechts). (Str. 163.) Maurach podrobno razčlenja osnovna načela teh načrtov, zlasti načrta imenovanega »osnutek Krylenko«, ter prihaja do naslednjega zaključka: »Aus der Flut der in ihm enthaltenen an den Richter gerichteten Anweisungen ergibt sich immer nur die eine Forderung: der dem Staate ungünstig Gesinnte ist unschädlich zu machen« (Str. 198).

Avtorju, ki dobro pozna ruščino, je bila na razpolago izvorna sovjetska literatura. Knjiga nemškega kriminalista je vsekakor dobrodošel pripomoček za proučevanje sovjetskega kazensko-pravnega sistema v najnovejšem štadiju njegovega razvoja. **A. Maklecov.**

Dr. Gosar Andrej: Reforme društva. Sociološki i ekonomski osnovi. Beograd, 1933. Geca Kon. 372 strani.

Največ, tretjino, prostora zavzema v knjigi razlaga organizacije sedanjega gospodarskega reda in tržnega mehanizma, vendar pa vrši ta razlaga le funkcijo argumentacije; po svoji zasnovi ima delo kritičen smisel in cilj. Kritika velja socijologičnim in gospodarskim osnovam, ki sta na njih zgrajena program in praksa glavnih dveh socijalno-reformnih pokretov novejšje dobe, namreč marksizma in krščanskega socijalizma. Gospodarski del kritike je naperjen prav za prav proti klasični ekonomski teoriji, kolikor je je prešlo v

socijalistično in krščansko-socijalno pojmovanje gospodarskih pojavov z ozirom na socialne reformatorične težnje obeh pokretov.

Ker marksizem vprašanje organične reforme niti ne poskuša rešiti, marveč z revolucijonarno odpravo zasebne svojine na proizvodjalnih sredstvih problem enostavno preseka, se kritika o njem omejuje na krajše, že znane ugotovitve; mnogo aktualnejša je kritika krščansko-socijalne reformne ideologije in praktičnih poskusov. V tem delu kritičnega razbora, ki prikazuje krajno nujnost korenite revizije krščansko-socijalnega programa in nauka, je, kakor mislim, glavna tendenca te knjige, nje najinteresantnejša plat in glavna zasluga. Avtorjevo prizadevanje je v tem oziru usmerjeno prav na to, da pokaže voditeljem krščanskega socijalnega gibanja pa tudi drugim pogrešnost njih temeljnih ekonomskih pojmov, ki pohajajo enako kakor temeljni gospodarski nazori marksistov iz liberalne ekonomske teorije in ki zapirajo pot k pravemu poznavanju gospodarskega dogajanja in zato tudi pot k resnični, uspešni reformi. Avtor opozarja, kako odpirajo pojmi modernejši gospodarske teorije, tudi njegove, ki jo zastopa v svoji »Socialni ekonomiji« in ki je sorodna Liefmannovi, Casselovi in Engliševi, realnejše poglede na gospodarske probleme in obljublja učinkovitejše izvajanje socialne reforme. Obenem prikazuje, na kako napačni poti je tisti del revizionistov oziroma radikalnih somišljenikov v krščansko-socijalnem taboru, ki poskušajo reformo programa s še tesnejšo naslombo na marksistične gospodarske ideje.

Precej strani (56) zavzemajo narodnogospodarski in družbeni pogledi na gospodarjenje in to je koristno in prav, ko vidimo, kako zelo zamenjavajo tako teoretiki kakor praktiki narodnogospodarske interese z zasebno- in obratovalnogospodarskimi; brez prave ločitve teh zrelišč ni jasnega pogleda na smisel in metode socialne reforme.

Kar se družbene reforme same tiče, se omejuje spis na opis njenih socijologičnih in ekonomskih osnov in možnosti. Podrobnega reformnega načrta avtor ne podaja, kajti nemogoče je, pravi, odrediti za daljšo dobo prave reformi in izdelati edinstven program. To že zato ne, ker spričo zapletenega in nepreglednega položaja ne moremo biti dovolj objektivni. Le načela so jasna, vse drugo je sporno. Posameznosti programa se morajo podati iz krajevnih in časovnih konkretnosti. Bolj proti koncu knjige opozarja G. na one glavne reformne probleme, katerih nujna rešitev sledi iz narave in organizatoričnih hib veljavnega gospodarskega reda.

Cilj družbene reforme je Gosarju takšno stanje, v katerem ima vsakdo tiste minimalne dohodke, s katerimi more človeško primerno živeti. Ustvaritev tega stanja zahteva predhodno rešitev treh kardinalnih problemov, namreč ureditve primerne (»pravičnega«) odplatka za odvisno delo (mezde, plače, rodbinske mezde), brezdelnih dohodkov in pravic zasebne svojine. Uvaževanje gospodarskih pogojev in posledic, ki se ž njimi spis bavi podrobneje, kaže, da je rešitev vsakega teh vprašanj težavna in daleko kompliciranejša, nego si to predstavlja običajni krščanski socializem. »Pravičnosti« delovnega odplatka zavoljo neenakosti potreb ni moči ugotoviti. Mehanično zenačenje delovnih zaslužkov bi ne

prineslo nikomur trajnih koristi, plačevanje rodbinske mezde in plače pa bi zadevne izdatke pognalo tako visoko, da bi jih ne bilo mogoče pokriti.

Glede brezdelnih dohodkov, ki jih smatra za neupravičene, je avtor mnenja, da so raz družbeno zrelišče novčni izraz daril, ki jih prejemo od prirode in tehničnega napredka, ustvarjenega od prednikov. Neupravičeni so, ker imajo na prirodo, njene moči ter na tehnične naprave prejšnjih pokolenj vsi ljudje enako pravico; ta ravnopravnost se mora udejestviti v ravnomernejši porazdelitvi brezdelnih dohodkov. Le da se ti ne dajo ugotoviti niti tedaj, ako smatramo za brezdelne dohodke vse tiste, ki presegajo običajno nagrado za delo, ki ga vsak posameznik obavlja sam. K praktični reformi vodi le preudarek, da bi ob ravnomerni razdelitvi brezdelnih dohodkov nikdo niti skromno ne mogel živeti brez dela in da žive torej tisti, ki prejemaajo brez dela več dohodkov, nego jih jim je treba za skromno življenje, na račun in v škodo drugih, ki ne prejemaajo v tem oziru pravičnega deleža. Primerna razdelitev brezdelnih dohodkov z omejevanjem njih izvorov je na podlagi veljavnega gospodarskega reda sicer neizvedljiva, pač pa je mogoče porabo teh dohodkov s primerno porazdelitvijo dela usmeriti v občo korist. Družbeno koristno delo je celo socialna dolžnost, kajti od absolutne količine storjenega produktivnega dela zavisí količina družbeno razpoložljivih sredstev in dokler mora mnogo ljudi delati za druge, o občem blagostanju ni moči niti govoriti. Načelo svobodne izbire dela se mora torej omejiti, porabo dohodkov pa zracionalizirati v občo korist, t. j. omejiti tudi svobodo konzuma. Praktično bo to izvedljivo šele, ko se bodo ljudje povzpeli na tako visok moralni nivo, da se bodo iz lastnega nagiba izogibali socialnega parasitstva. Moralni, družbeno-etični prepород pa je doseči samo tako, da se družba postavi na nove osnovne socijologične temelje, namreč na pojmovanje družbe kot občestva in na stanovski solidarizem.

Iz načela iste ravnopravnosti izvaja avtor glede zasebne svojine zaključek, da nalaga svojina družbene dolžnosti, da so lastniki le nekaki upravniki. Da bi neenaka razdelitev svojine ne ovirala pravične razdelitve dohodkov in dela, je treba omejiti ali lastninske pravice ali obseg lastnine. Poslednje ni proti načelom veljavnega gospodarskega reda, toda prihaja v poštev le kot skrajno sredstvo. Kot praktičnejša rešitev se kaže, omejiti nastanek novih velikih zasebnih imovin in to bi bila morda celo najidealnejša metoda, ki vede k ureditvi družbenih razmer.

Navedene postulate more udejestviti le država z razumno pa tudi energično socialno politiko, ki naj ustvari v družbi ono ravnotežje moči, ki omogoča harmoničen razvoj in napredek vseh družbeno koristnih elementov. Izmed tako mnogih definicij soc. politike, ki je ž. njimi prišla strokovna literatura zadnjih desetletij na dan, je ta gotovo ena najbolj posrečenih. Narava navedenih reformnih zahtev je vsaj na videz zelo radikalna in še radikalnejši se vidi reformni program, ako sledimo avtorju po njegovih teoretičnih stopnjah do one končne meje, kjer je svoboda dela, potrošnje ter zasebne svojine v družbenem interesu že tako okrnjena, da je praktično ni več videti. Pa ta radikalizem, ki ga v glavnih potezah nahajamo že v reformnih načrtih starega veka, je bolj optična prevara, ker je avtor mnogostoletni, morda večtisočletni razvoj strnil v nekaj odstavkov. Čitatelj, ki sledi avtorjevim izvajanjem bolj površno, dobi lahko vtis, da ga z logičnim razvijanjem ekonomskih načel zvede v svet najčistejšega kolektivizma, ki naj se takoj uresniči. Avtor

vsekakor opetovano opozarja, kaj mora ostati le teoretična možnost in z realizacijo česa je mogoče računati.

Kar se tiče praktičnega izvajanja reforme, ostaja pisatelj preudaren posibilst in včasih celo skeptik. Vedno znova pripominja, da je reformno udejstvovanje prilagoditi konkretnim razmeram, ker bi ostalo sicer brezuspešno, pa bilo teoretično še tako pravilno zasnovano in moderno. Posebej opozarja, da je baš soc. politika nekaterih gospodarsko manj razvitih držav s slepim posnemanjem socialne politike bolj razvitih, bolj bogatih držav zahtevala nesorazmerno mnogo materialnih žrtev in često brez potrebe ostrila nasprotja med službojmniki in službodavci. Nadalje reforme ne gre pripravljati zgolj raz zrelišče delavcev, marveč je upoštevati tudi razloge podjetnikov ter je treba biti pripravljen na kompromisne rešitve. Bistvu socialnega kompromisa posveča avtor celo posebno poglavje. Iz teh in takih razlogov odreka sposobnost za sprovajanje reforme ljudem, ki nimajo poleg zadostnega teoretičnega znanja tudi potrebne mere praktičnih izkustev.

Brez svetozornega stališča, izjavljenega ali prikritega, na področju gospodarske politike ni diskusije. Katerimsibodi najvišjim vrednotam je končno treba dati prednost. Gosar zastopa v tej knjigi stališče, ki ga že poznamo iz mnogih njegovih specialnih spisov in iz njegovega političnega udejstvovanja. Kdor stoji na drugačnem zrelišču, ne bo pritrnil vsem avtorjevim trditvam in ne bo vsem njegovim argumentom priznal dokazne moči. Zamenil jih bo deloma s svojimi, ako ni morda prepričan, da so ljudje sicer načeloma ravnopravni, da je pa in concreto deliti pravice edino le po kriteriju neenakosti gospodarskih sposobnosti in zato tudi po neenakosti osebnih uspehov.

A. Ogris.

Dr. Matijević Ivo: Uredba o sudskim ostavam (depozitima). Nova pravna biblioteka, II. sveska. Beograd, 1933, str. 147, Din 30.—

V podobni obliki kakor svoj čas znano izdanje Sodnega poslovnikarja je izdal dr. Matijević sedaj tudi uredbo o sodnih depozitih. Skrbno pregledani zakoniti tekst je opremil vsepovsod z zadevnimi zakonitimi predpisi, tako da ima čitatelj vse gradivo popolno pred seboj. Opremljen pa je tekst tudi s kratkimi pojasnili in napatitvami na druga mesta ter tako lajša orijentacijo. Vse povsod se kaže roka skrbnega urednika in dobrega poznavalca materije. Uredba o depozitih je zelo važna, zlasti ko dokončno določa, kje se smejo polagati sodni depoziti in ureja natančno poslovanje med Državno hipotekarno banko, njenimi podružnicami, davčnimi upravami in sodišči. Zbog odlične ureditve in ne malo tudi zbog priročnosti naznanjene knjige jo je vsakemu sodniku le priporočati.

Dr. R. Sajovic.

Dr. Bařinka Cyril: Uporedna slavenska pravnička terminologija. Izdal Generalni sekretarijat Prvega shoda pravnikov slovanskih držav. Bratislava, 1933, str. 194, 18 Kč.

Izza leta 1853, ko je izšla na Dunaju Juridično-politična terminologija slovanskih jezikov v vzporednih zvezkih, nismo imeli pravniške terminologije, ki bi prinašala več kakor po dva slovanska jezika. Letošnji pravniški shod v Bratislavi je pokazal na potrebo takšne, vse slovanske jezike obsegajoče terminologije. Ta bo postala še bolj neobhodno potrebna, ako se uresniči namera splošnega slovanskega pravniškega glasila, katero naj bi prinašalo podatke in razprave iz vseh slovanskih

držav in nas tako osvobodilo tujega časopisja. V ta namen je bila izdana naznanjena knjižica. Kot prvo delo in zbog prekratkega časa ni ne glede slovanskih jezikov kakor tudi ne vsebinsko popolno. Je šele prvi poskus, a vsega uvaževanja vreden in sposoben, da se zgradi na njem nekaj dobrega. Predvsem bo treba sprejeti v splošni slovar vse slovanske jezike in upoštevati njih terminologijo ter vzeti kot leksikalno izhodišče vsako terminologijo posebej. Potem bodo odpadli dosedanji nepopolni posebni slovarčki. Vsebinsko bo pa treba pač marsikaj popolniti in to ne samo s specifičnimi terminološkimi izrazi, ki jih mnogo pogrešamo, marveč tudi z drugim besednim zakladom. Že pričujoča terminologija ne obseza, kakor bi to po naslovu pričakovali, le pravnških izrazov, marveč v veliki meri tudi splošne, v pravnškem govoru pogoste besede. Tak slovar je za onega, ki pozna vsaj nekoliko slovanske jezike, neprecenljive vrednosti, ker oprasha velikih slovarjev. Vendar je potrebno, da se v prihodnji izdaji tudi to besedišče pomnoži. Tako bo postal res neprecenljiv pripomoček pri čitanju slovanskih pravnških del. Da pridemo čimprej do popolnjene izdaje, je treba, da si sedanjo nabavimo vsi. Prireditelj knjige, vsem znani neumorni generalni tajnik bratislavskega shoda dr. Bařinka je vložil vanjo ne malo osebnega truda in zasluži zato neomejno priznanje.

Dr. R. Sajovic.

Žmave Andrej: Vinski zakon in kletarski vedež. Druga, predelana in pomnožena izdaja. Samozaložba. Maribor, 1933, str. 226, Din 50.—

O tej knjigi smo prinesli lansko leto kratko poročilo. V teku enega leta potrebna nova izdaja je izšla pred kratkim zelo popolnjena. Kot novo poglavje je dodano knjigi pojasnilo določb k V. poglavju zakona o vinu. Mariborski državni tožilec dr. Jančič pojasnjuje v povsem poljudni obliki določbe o kaznih in postopku. Knjiga je s tem le pridobila in bo interesiranim gospodarskim krogom prav tako dobro došla kakor ostala pojasnila in razlaganja gospodarskega strokovnjaka Žmavca.

Prof. Maklecov V. A.: Mery zaščity v jugoslavjanskem ugovolnem prave. Posebni odtisek iz »Zapiski Russkago Naučnago Instituta« v Beogradu. 1933, str. 215—245.

Pavićević M. Mićun: Svjedočanstvo, da su moji »Crnogorci« istiniti. Kao predgovor XV. knjizi. Samobor. Tiskara šek Slavko, 1933, str. XIII.

Članki in razprave v pravnških časopisih. Arhiv, XLIV, št. 3.: Del Vecchio Dj.: Kriza pravne nauke. Belić R.: Uporedni pregled režima okućja u jugoslovenskom i režima porodičnog dobra u francuskom zakonodavstvu. Vladislavljević M.: Materijalna koncepcija sudske funkcije. Subotić Dj.: § 24 Z. o zemlj. knjigama s pogledom na pozitivne propise zakonske i projekt novoga gradjanskog zakona. Blagojević B.: Zakon o zaštiti autorskog prava i tonfilm. Jovanović A.: Problem cena. Stjepanović N.: Može li se postati dnevničar i bez dnevničarske odn. pripravnische službe. Ilić A.: Da li dete iz prvoga braka, začeto i rodjeno u odsustvu muža, ima pravo na porodičnu penziju. Arandjelović D.: Položaj udate žene po rumunskom gradjanskom pravu. — Arhiv, XLIV, št. 4.: Bartoš-Pržić: Prvi kongres pravnika slovenskih država. Jovanović D.: Tehnokratija. Solovjev A.: Nepoznat ugovor Dubrovnika s arbanaskim vladarom iz početka XIII. veka. Radović R.: Smendova teorija integracije i njen načelni značaj za ustavnu teoriju i ustavnopravnu nauku. Stjepanović N.: Po kome se zakonu ceni vreme službovanja pri regulisanju

penzije. — **Branič, št. 9.**: Plakalović B.: Ko naredjuje istražni zatvor kada okrivljenik o otvaranju istrage zahteva odluku suda? Stojković A.: Mogućnost isključenja prigovora res judicata po zakonu o ograničenju državnih šuma. Gajić N.: Pravno dejstvo provedene intervencije po § 636 g. z. na prava zakupodavca, kirajdžije i trećih lica, i nadležnost za sprovođenje iste. Antonijević T.: Naknada štete. — **Branič, št. 10.**: Peti kongres Medjunarodnog saveza advokata u Dubrovniku. Lazarević L.: Pojam i značaj državnine u smislu § 466 Grpp. Jovičić D.: Sloboda sudijskog uverenja i nezavisnost odluka sudijskih. Timoškin V.: O prekidu zastarevanja prava na izvršenje kazne. Ranković D.: Postupak posredovanja. Timoškin V.: Ublažavanje kazne po § 72 Kz. — **Mjesečnik, št. 9., 10.**: Hefer S.: Za opći zemljišno-izovinski zakonik. Fischer A.: Utjecaj prinudnog poravnanja van stečaja na parnice. Ščetinec J.: Demokrati-zacija radnog odnosa. Polak M.: Nešto o uredbi o postupku posredovanja. Jančiković T.: Tumačenje čl. 2. al. 2. Z. o zaštiti države. Muha M.: Primjena novoga ili staroga Kz na pitanja, koja nastanu poslije pravno-snažne presude, izrečene po starom Kz. Spahalić S.: O zastarjelosti po odlomcima 4. i 5. §§ 78 i 81 Kz. Büchler D.: Da li posredovanje mogu tražiti samo aktivni dužnici? Katurić J.: Još o akuzatornem načelu. Marinović M.: Antinomije i praznine u Z. o radnjama, te njegova nepravilna primjena u praksi. Trgovčević J.: Da li § 297 Kz. obuhvaća i tvornu uvredu? — **Policija, št. 17., 18.**: Krainski N.: Posrnuli ljudi. Lazić M.: Krivična dela protiv javnog mira i poretka. Subotić Dj.: § 254 Z. o činovnicima iz 1931 g. i rešenje državnog Saveta br. 8890/33 g. Mijušković J. Primena § 72 Kz. Purić-Dragojević: Spajanje, razgrupisanje i stvaranje novih opština po novom zakonu o opštinama. Žigić V.: O banovinskim uredbama po ustavu od 3. sept. 1931 g. Lević R.: Lombrozov tip zločinca. Dostanić M.: O važnosti § 126 polic. uredbе. Kecojević S.: Dali je za primenu § 298 odd. 2 Kz (u slučaju retorzijske) potrebna tužba druge strane (okrivljenika). — **Policija, št. 19., 20.**: Subotić D.: Medjunarodna komisija za kazneno pravo i kaznene zavode. Krainski N.: Posrnuli ljudi. Lazić D.: Krivična dela protiv javnog mira i poretka §§ 154—166 Kz. Mijušković J.: Primena § 72 Kz. Frantlović B.: Jeli ovlašćen upravni sud da rešavajući žalbu protiv nepravilnosti opštinskih izbora ceni i odborničku sposobnost izabраниh lica. Lević R.: Lombrozov tip zločinca. Žigić V.: O banovinskim uredbama. Stavrić M.: Policijska uredba: Kecojević S.: Da li je za primenu § 298/2 Kz potrebna tužba druge strane. — **Pravosudje, št. 17., 18.**: Vácha J.: Sudija u modernim državama. Marković T.: Nezavisnost sudija u Engleskoj pokolebana? Milić I.: Logika i matematika § 13., št. 3. Stz. Muha M.: Izvršenje u cilju uspostave bračne zajednice. Blagojević V.: Izjednačenje obligacionog prava u slovenskim državama. Pržić I.: Odnos crkve i države u slovenskim državama. Vuković M.: Prevozni ugovor. Stanoš I.: Plaćanje taksa od strane javnih bilježnika. Branković S.: Prinudna javna prodaja imetka (nekretnina) zemljoradnika za kamatu i troškove. Sardelić F.: O uticaju mirovanja postupka na postupak po tužbama zbog smetanja posjeda po novom Grpp. Marković V.: Centralna zemljišna knjiga željeznica i javnih kanala. Djurčić J.: Jeli starina uslov da bi bilo zadruge između oca i njegovih punoletnih sinova? Steinmetz I.: Kritika zakona. — **Pravosudje, št. 19., 20.**: Vácha J.: Sudija u modernim državama. Tasić Dj.: Sudska praksa. Blagojević V.: Slobodno sudsko uverenje u gradjanskim parnicama.

Sajovic R.: Pojasnila k tolmačenju § 13 Stz. Vuković M.: Prevozni ugovor. Branković S.: Pravne pretpostavke i notorne činjenice. Leposavić J.: O uticaju mirovanja na postupak po tužbama zbog smetanja poseda po novom Grpp. Lentgold L.: Nekoliko reči o protestu menice zbog neisplate. Franić I.: Uvjerjenja opštine po z. o zaščiti zemlj. Blagojević B.: Da li je pitanje moralnosti ugovora pravno ili faktično pitanje. Rančić M.: O primeni § 122 Stz. Čubinski M.: Kvalifikovane i privilegisane forme krivičnih dela. Petrović B.: Odnos izmedju propisa čl. 89 Z. o št. i § 86 Kz. s obzirom na rok za podizanje privatne tužbe za krivična dela izvršena putem štampe. Paradjanin M.: Sastav krivičnog veća kod okružnog suda po § 75 Kp, kada su u pitanju krivci stariji maloletnici. Markov I.: Kada jemstvo postaje slobodno? Tauber L.: Nacionalizacija i konfiskacija imovine filijala privatnih banaka van Sovj. Rusije. Vesel J.: Misli prilikom Medjunarodnog kongresa advokata u Dubrovniku. Marković T.: Kritika neograničene dozvole dokaza svedocima u novom Grpp.

Razne vesti.

Osebnе vesti: Nastopna predavanja na ljubljanski juridični fakulteti so imeli privatni docenti: apelacijski sodnik dr. Sajovic Rudolf: Nove smeri v razsodnem postopku (6. novembra 1933), namestnik viš. drž. tožilca dr. Munda Avgust: Kako učinkuje privolitev oškodovanca na protipravnost kaznivih dejanj zoper življenje in telo (7. novembra 1933), odvetniški kandidat dr. Kušej Gorazd: Moderna država in načelo delitve oblasti (15. novembra 1933). — Pri direkciji pošte v Ljubljani so postavljeni za višje svetnike: dr. Lebar Joško, Matjašič Miroslav, dr. Vagaja Anton, dr. Janžekovič Franc, Lamut Ivan. — Odvetniško pisarno so otvorili Kapus Vladiboj v Mariboru in Stante Jernej v Celju. Izvrševanju odvetništva so se odpovedali Farkaš Ljudevit (Maribor), dr. Skaberne Franc (Ljubljana) in Zdolšek Anton (Celje). — Umrli so starešina sres. sod. Romold Ivan, sreski podnačelnik Pezdíč Franc, upok. sodni svetnik in bivši odvetnik dr. Mulej Anton.

Shodi slovanskih pravnikov v Bratislavi v dneh od 8. do 10. septembra 1933. Letošnji septembrski dnevi so za slovanske pravnike in pravno vedo posebno pomembni. Zbralo se je več stotin pravnikov skoro vseh slovanskih narodov (izostali so ruski, tako sovjetski kakor oni iz emigracije in ukrajinski), da so zborovali in razpravljali o perečih splošnih pravnih vprašanjih in obenem tudi o stanovskih, vselej pa in tudi pri stanovskih s pogledom na sožitje slovanskih držav. Niso bili doseženi v vseh vprašanjih dokončni sklepi, tudi kjer je prišlo do sporazuma, pomenja ta največkrat le teoretski uspeh. Toda ne more se zanikati, da bodo sprejeti sklepi podlaga poznejšim praktičnim uspehom, katerim smo se s temi zborovanji brezdvomno približali. Pred kongresom slovanskih pravnikov samih so imeli sestanke slovanska pravniška mladina, profesorji slovanskih univerz, slovanski sodniki in odvetniki.

A. Dne 8. septembra dopoldne je zborovala v avli bratislavske univerze slovanska pravniška mladina. Shodu je predsedoval dr. Knap ek.